

ชื่อรายงานการวิจัย:	รูปแบบการพัฒนาภูมิปัญญาและประเพณีเชิงพุทธกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในเขตอีสานใต้
ผู้วิจัย:	ดร.สิริภพ สวนตง และดร.สงวน หล้าโพนทัน
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๒
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภูมิปัญญาและประเพณีเชิงพุทธกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในเขตอีสานใต้” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและบริบทของภูมิปัญญาประเพณีทางพระพุทธศาสนาของประชาชนในเขตอีสานใต้ ๒) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาประเพณีและการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาของประชาชนที่ปรากฏอยู่ในเขตอีสานใต้ และ ๓) เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาภูมิปัญญาและประเพณีเชิงพุทธกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในเขตอีสานใต้ เป็นการวิจัยแบบคุณภาพและเชิงปฏิบัติการ โดยใช้วิธีการวิจัยสัมภาษณ์แบบลงพื้นที่วิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า

ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีการสั่งสมกันมาจากประสบการณ์ระยะเวลาของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการดำรงชีวิตให้เข้ากับธรรมชาติ แล้วสืบต่อกันมาจนเป็นภูมิปัญญาประเพณีท้องถิ่นของประชาชนในอีสานใต้ และภูมิปัญญาประเพณีของประชาชนที่ปรากฏอยู่ในเขตอีสานใต้มีดังต่อไปนี้ คือ (๑) อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดกิจกรรมทำเทียนพรรษา เป็นการสร้างความสามัคคีทั้งบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี (๒) อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการจัดกิจกรรมบุญบั้งไฟ ซึ่งแสดงออกถึงการสักการบูชาจากความเชื่อเกี่ยวกับพิธีขอฝน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประกอบพิธีกรรมขึ้น (๓) อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีกิจกรรมบุญกระฐูปชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันแสดงออกความเคารพศรัทธาต่อพระรัตนตรัย และ (๔) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีการจัดกิจกรรมการบวชนาคช้างถือเป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา

รูปแบบการพัฒนาภูมิปัญญาและประเพณีเชิงพุทธกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในเขตอีสานใต้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่การวิจัยโดยการสัมภาษณ์ มี ๔ รูปแบบ คือ (๑) รูปแบบการส่งเสริมและการพัฒนาองค์ความรู้ของภูมิปัญญาและประเพณีเชิงพุทธ มีการกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรมและพิธีกรรม มีการสร้างและแสวงหาความรู้ มีกระบวนการทางความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการจัดทำเป็นหนังสือเพื่อเป็นการพัฒนาให้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นต้นแบบหรือต้นฉบับองค์ความรู้เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นรูปแบบเดียวกันในท้องถิ่น (๒) รูปแบบการส่งเสริมและการพัฒนาการถ่ายทอดภูมิปัญญาตามหลักศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารในชุมชน เพื่อการสร้างสามัคคีหรือสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่ให้แก่ชุมชน ให้ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงรวดเร็ว การช่วยประสานงานที่เป็นประโยชน์ของความรู้ภูมิปัญญาประเพณีเชิงพุทธทั้งความรู้ดั้งเดิมและความรู้สมัยใหม่ในปัจจุบัน เพื่อ

ผสมผสานให้ทันสมัย (๓) รูปแบบการส่งเสริมและการพัฒนาการสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการฝึกอบรม เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการ วิธีการและได้มีความรู้เพิ่มเติม สร้างความสามัคคี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสานงานที่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างสรรค์ความรู้ ความคิดเห็นให้เป็นที่ไปตามแบบอย่างจะเป็นแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ และหน่วยงานภายในองค์กร (๔) รูปแบบการส่งเสริมและการพัฒนาการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ประเพณีทางพุทธศาสนา ต้องปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เป็นการสร้างความเจริญและความสุขให้ทั้งตนเองและสังคม อีกอย่างหนึ่งก็เป็นการการสร้างอาสาสมัครเพื่อนำไปสู่สังคมความร่วมมือในชุมชนและพัฒนาตามกระบวนการไปสู่ถึงเป้าหมายโดยการใช้ความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนักและความสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วม

Research Title: The Development Model of Buddhist Wisdom and Tradition and Promotion of Public Learning in Southern Isan

Researcher: Dr.Siraphop Suandong, and Dr.Sanguan Lapontan

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima campus

Fiscal Year: 2562/2019

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The research report on " The Development Model of Buddhist Wisdom and Tradition and Promotion of Public Learning in Southern Isan" has the objectives 1) to study of the general state and the context of the Buddhist traditional wisdom of people in the South-Isan region, 2) to study the Buddhist traditional wisdom and learning of the people that appear in the South-Isan region and 3) to offer of the model for developing Buddhist wisdom and traditions with the promotion of people's learning in the South-Isan region. It is a research of quality and practice by using interview research methodology in the research area.

The result of the research found that

Wisdom is the knowledge of the people in the local community with accumulation from experience. The duration of continuous learning is living in harmony with nature, then passed on to the local traditions of the people in the Southern-Isan region. And the wisdom and tradition of the people that appear in the Southern-Isan region are as follows: (1) Chokchai District, Nakhon Ratchasima Province organized activities to make candles. It is to create unity in all houses, temples, schools (Bowon), which is organized annually, (2) Nong Hong District, Buri Ram Province has activity for fireballs which demonstrate the worship of beliefs about the ceremony for rain or related agencies have performed the ritual, (3) Nong Bua Daeng District, Chaiyaphum Province has activity of tradition of merit making, incense sticks. The community organized activities to show respect and respect for the Triple Gem and (4) Tha Tum District, Surin Province. There is activity with the ordination of elephants to ordain as a means to renew age of Buddhism.

The developmental model of Buddhist wisdom and tradition and promotion of public learning in the Southern-Isan region, the researcher entered the research area by

interviewing in 4 types which are (1) the form of promotion and development of knowledge of Buddhist wisdom and traditions. There are stipulations that must be learned about traditions, cultures and rituals, there is creating and seeking knowledge, there is a knowledge process, there is creative thinking, there has been written book in order to be a written development to be a prototype or original knowledge to be used in the study of the same form in the locality, (2) the form of promotion and development of wisdom transfer according to modern science which is information in the community for creating unity or creating new knowledge for the community to receive information and information quickly helping to coordinate the benefits of knowledge and traditional Buddhist wisdom, both traditional knowledge and modern knowledge today in order to integrate modernly, (3) the form of promotion and development for the creation of a network of related agencies, with training to create learning processes based on principles, methods, and additional knowledge, there is create unity, there is exchange of knowledge. Coordinate for efficiency able to create knowledge and opinions according to the model, will exchange knowledge and experience and departments within the organization (4) the form of promotion and development of awareness raising, preservation of Buddhist traditions must follow the Buddhist principles in accordance with a good life , it is building prosperity and happiness for both ourselves and society, on the other hand, it is volunteer creation to contribute to society, community cooperation and it is development according to the process to reach the goal by using knowledge, understanding, creating awareness and awareness of participation.